

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, sev Institutio Sacerdotum, Ex Divinis Litteris Et Veterum Patrum Disciplina

**Torres, Alfonso de
Ingolstadii, 1604**

IX. De familiæ gubernatione. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

CAPVT IX.
DE FAMILIÆ GV-
BERNATIONE:
DE ONERIBVS, TRI-
BVLATIONIBVS, ET PERICVLIS
SACERDOTVM.

De Familia gubernatione. §. 1.

SVMMARIVM.

PARENTES, qui filios, & domesticos non
corripiunt, à Domino puniuntur, &
sunt deteriores infidelibus. 1. 10. 16.

In eorum educatione agnoscitur vir. 3. 4.

Homines à pueritia delicate nutriti euadunt contuma-
ces. 2. 7.

Ideo à teneris annis erudiendi, & corripiendi. 5.

Et panis seruo tribuendus, & disciplina, & opus. 8.

Melior est enim vnus timens Deum, quam mille impij. 6.

Qui domui suæ præesse nescit, nec Ecclesiæ poterit. 9. 11.

Qui iustus non est, alios in iustitia continere non pote-
rit. 12. 13.

Quantum profit bona educatio. 14.

Ingenia liberaliter educata plus vincuntur verecun-
dia, quam metu; & eorum commendatio. 15.

- 1 **P**RÆDIXI Heli, quod iudicaturus essem domū eius in æternum, propter iniquitatem, eo quod nouerit indigne agere filios suos, & non corripuerit eos. Idcirco iuravi domum Heli, quod non expietur iniquitas domus eius victimis, & muneribus vsque in æternum. *1. Reg. 3.*
- 2 Qui delicate à pueritia nutrit seruum suum, postea sentiet eum contumacem. *Prou. 29.*
- 3 In filiis suis agnoscitur vir. *Eccl. 11.*
- 4 Ex iniquis fomnis filij, qui nascuntur, testes sunt nequitiae aduersus parentes in interrogatione sua. *Sap. 4.*
- 5 Filij tibi sunt? erudi illos, & curua illos à pueritia illorum. *Eccl. 7.*
- 6 Ne iucunderis in filiis impiis, si multiplicentur, nec oblecteris super ipsos, si non est timor Dei in illis. Non credas vitæ illorum, & ne respexeris in labores eorum. Melior est enim vnus timens Deum, quam mille filij impij. Et vtile est mori sine filiis, quam relinquere filios impios. *Eccl. 16.*
- 7 Lacta filium, & pauentem te faciet: lude cum eo, & contristabit te. Non corrideas illi: ne doleas, & in nouissimo obstupescant dentes tui. *Eccl. 30.*
- 8 Cibaria, & virga, & onus asino: panis, & disciplina, & opus seruo, &c. *Eccl. 33.*
- 9 Si quis domui suæ præesse nescit, quo modo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit? *1. Tim. 3.*
- 10 Si quis suorum, & maxime domesticorum curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior. *1. Tim. 5.*

Qui

Qui nescit præesse domui suæ, nec poterit Ecclesiæ.

IVRE quidem ac merito Legislator: qui nobis à ^{II} Deo datus est, non vult Ecclesiæ Dei præesse eū, ^{1. Ti. 3.} qui non domui, ac familiæ suæ iam antea præclare præfuerit. Etenim, qui se ipse rexit, alterum etiam reget: & qui alterum, etiam domum: qui domum, & ciuitatem: qui ciuitatem, etiam nationem. *S. Dionysius epist. ad Demophilum.*

Qui iustus non est, alios in iustitia continere non poterit.

ABSVRDVM fuerit, & res admodum insolens, si ^{I 2} is aliis imperet, qui ipse domi ex alieno pendet arbitrio; & is administrandæ Reipublicæ præficiatur, qui in intimis ædibus captiuus premitur iugo vilissimi scorti, nec rem familiarem rite dispensat. Conuenit eum assumi ad aliorum præfecturam, qui, quæ sibi sunt intima, probe ac decenti ordine moderari nouit. Alioqui, si in rem domesticam negligenter se gesserit, nec illam sciuerit recte disponere, iure à subditis ei subiicietur Euangelicus ^{Luc. 4.} sermo: Medice cura te ipsum. *S. Basilii de opificio Dei, hom. 10.*

De eodem.

Qui sibi ipse imperare nescit, quo tandem modo alios legibus regere poterit? ¹³ *S. Chrysost. de comparatione Regis, & monachi.*

Quan-

Quantum proſit bona educatio.

14 Hoc loco expreſſius requiramus, quæ tandem

2. Ma. 7 cauſa paruulis ſeptem Machabæis vires dedit, vt inter tam exquisitos, nouosque cruciatus, inſatigabiles in Dei conſeſſione durarent? Quæ, inquam, alia cauſa, cariffimi, niſi diuina gratia, & doctrina domeſtica? Quæ cauſa alia, niſi quia ſtatim poſt tranſacta cunabula inter annos infantie religionis affectum de inſtitutione, & conuerſatione piæ parentis acceperant, & de tam ſanctæ Matris pectore Deum traxerant, & in nomine Domini vincula linguæ trepidantis abſoluerant? Quæ cum ita ſint, diſcant boni parentes, tantæ Matris exemplo, erudire filios ſuos, vt, quos ſe in hanc vitam munere acquiſiere naturæ, præparent æternitati ſedulitate doctrinæ. Quapropter ſtudeat eos ad Domini ſeruitutem (quæ nobis ſola eſt cauſa viuendi) non lingua erudire, ſed vita.

Gen. 18. Abraham diuina voce laudatur: Scio, inquit Dominus, quia Abraham præcepturus ſit filiis ſuis, vt cuſtodiant viam Domini. *Euſebius Emiſſenus hom. 4. de Epiphania.*

Ingenia liberaliter educata facilius verecundia, quam metus, vincit: & coru, & pudoris commendatio.

15 INGENIA liberaliter educata facilius verecundia, quam metus, ſuperat: & quos tormenta non vincunt, interdum vincit pudor. *S. Hieron. ad Pamachium epiſt. 26.* Quid autem amabilius verecundando

do adolescente? Quam pulchra, & splendida gemma morum est verecundia in vita, & vultu adolescentis? quam vera, & minimæ dubia bonæ spei nuncia, bonæ indolis index? Virga disciplinæ, expugnatrix malorum, propugnatrix puritatis innata, specialis gloria conscientia, formæ custos, vitæ decus, virtutis sedes, virtutum primitiæ, & naturæ laus, & insigne totius honestatis. *S. Bernardus super Cantic. serm. 86.*

Heli punitus est, quia filiorum peccata minus seuerè corripuerit.

Vt sup. c. 7. §. 1. de doctrina, & prædicatione, à cap. 16 Sacerdotes populorum, n. 61. cum sequentibus.

De Oneribus, Tribulationibus, & periculis Sacerdotum.

§. II.

SUMMARIVM.

AMICI Dei per multas, & varias tentationes probantur, & tamen à Deo deliberantur. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 24. Quarum quidem tentationum variæ sunt causæ. 32.

Qui autem non tentatur nihil scit. 3.

Nihil difficilius, & laboriosius officio Presbyteri, si rite peragatur. 13.

Ed

Et difficilius eorum ministerium quam monachorum.
23.

Graue enim est pondus, & pericula eorum. 14. 15.

Et ideo comparantur virgis nuceis. 22.

Et appellantur Muri Ecclesie. 19.

*Nam variis modis ab omnibus impetuntur, & eorum
virtus periclitatur.* 16. 17. 18. 20. 21.

Et multis se debent accommodare. 20. 21.

*Propterea est illis difficilimum inter vitia multitudinis
animum tranquillum seruare.* 25. 26.

*Etiā inter amicos, quia ab illis etiā persecutionem
patiuntur.* 27.

Vndique illis pericula, nullibi securitas. 29.

Ideo fugienda illis periculorum propinquitas. 30.

*Siquidem ex ipsa etiā victoria nascitur fortior pro-
gna.* 31.

Quo fit, vt plures ex illis damnentur, quam salui fiant.
28.

1 **M**EMORES esse debemus, quomodo pater no-
ster Abraham tentatus est; & per multas tri-
bulationes probatus Dei amicus effectus est. Sic
Isaac, sic Iacob, & Moses, & omnes, qui placuerunt
Deo, per multas tribulationes transierunt fideles.
Iudith 8. Tobia. 12. Eccl. 8. Eccl. 2. 2. Tim. 3.

2 *Multæ tribulationes iustorum: & de omnibus
his liberabit eos Dominus.* *Psal. 33.*

3 *Qui non est tentatus, quid scit?* *Eccl. 34.*

4 *Ecce ego mitto vos sicut oves in medio lupo-
rum. Estote ergo, &c.* *Matth. 10.*

Tradent

Tradent vos in tribulationem, & occident vos: 5
& eritis odio omnibus gentibus propter nomen
meum, *Matth. 24.*

Non est seruus maior Domino suo. Si me per- 6
secuti sunt, & vos persequentur. *Ioan. 15.*

In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut 7
Dei ministros in multa patientia, in tribulationi-
bus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in car-
ceribus, in seditionibus, &c. *2. Cor. 6.*

Cum venissemus in Macedoniam, nullam re- 8
quiem habuit caro nostra, sed omnem tribulatio-
nem passi sumus: foris pugnae, intus timores. *2. Cor. 7.*

In laboribus plurimis, in carceribus abundan- 9
tius, in plagis supra modum, &c. Periculis flumi-
num, periculis latronum, &c. *2. Cor. 11.*

Nemo moueatur in tribulationibus istis: ipsi 10
enim scitis quod in hoc positi sumus. *1. Thes. 13.*

Omnes, qui pie volunt vivere in Christo Iesu, 11
persecutionem patientur. *2. Tim. 3.*

Deus autem omnis gratiae, qui vocauit nos in 12
aeternam suam gloriam in Christo Iesu, modicum
passos ipse perficiet, confirmabit, solidabitque. *1. Pet. 5.*

Nihil difficilius, laboriosius, aut periculo-
sius officio Presbyteri, si rite peragatur.

ANTE omnia peto, ut cogitet religiosa pruden- 13
tia tua, nihil esse in hac vita, & maxime hoc tem-
pore, facilius, & laetius, & hominibus acceptabilius
Episcopi, aut Presbyteri, aut Diaconi officio,
si perfunctorie, atque adulatorie res agatur;
sed

sed nihil apud Deum miserius, & tristius, & dam-
nabilius. Item nihil esse in hac vita, & maxime
hoc tempore difficilius, laboriosius, periculosius
Episcopi, aut Presbyteri, aut Diaconi officio; sed
apud Deum nihil beatius, si eo modo militetur,
quo noster Imperator iubet. Quis autem iste sit
modus, &c. *S. Augustinus ep. 148. ad Valer. dist. 40. c.*
eod.

Graue pondus Sacerdotij.

- 14 MAGNUM onus, & intolerabile mihi iniun-
ctum est, Sacerdotisque dignitas me terret im-
modice. *Ioannes Moschus Euiratus in suo Prato spiri-
tuali, c. 149.*

De eodem.

- 15 *Vt sup. p. 1. c. 2. §. 1. de offic. Sacerdotum, graue pon-
dus, n. 24.*

Variis modis impetitur Sacerdos, & eius
virtus periclitatur.

- 16 INGENS adhibere studium oportet, vt Christi
sermo in nobis largiter inhabitet. Neque enim
nobis pugnae species vna parata est, sed bellum
nobis varium, ac multiplex propositum, variis,
multiplicibusque aduersariis constans, atque in-
fructum. Qui ipsi neque iisdem armis vtuntur
omnes, neque vno eodemque nos artificio adori-
ri meditantur. Eumque oportet, qui cum illis o-
mnibus praelio decertaturus sit, omnium artes
notas habere, eundemque & sagittarium, & fun-
ditorem, & centuriorem, &c. *S. Chrysost. de Sacer-
dotio*

dotio l. 4. Periclitatur Sacerdotis castitas in deliciis, humilitas in diuitiis, pietas in negotiis, veritas in multiloquio, caritas in hoc sæculo nequam. Fugite de medio Babylonis, fugite, & saluate animas vestras. S. Bernard. de conuers. ad cler. c. 30.

Grande periculum Sacerdotum, à quibus non tantum sua, sed omnium etiam sunt animæ requirendæ.

Si diligenter attenditis, fratres carissimi, omnes ¹⁷ Sacerdotes Domini, & ministros Ecclesiarum in grandi periculo esse cognoscetis. Ipsi enim contestatur Spiritus sanctus, dicens: Clama, ne cesses, *Ezech. 3* quasi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo scelera eorum, & domui Iacob peccata eorum. Et iterum: Si non annunciaueris iniquo iniquitatem suam, sanguinem eius de manu tua requiram. De ipsis etiam Apostolus dicit: Obedite *Heb. 13.* præpositis vestris, ipsi enim peruigilant tamquam rationem reddituri pro animabus vestris. Si pro se, fratres, vnusquisque vix poterit in die iudicii rationem reddere, quid de Sacerdotibus futurum est, à quibus sunt omnium animæ requirendæ? Et ideo considerantes periculum nostrum orate pro nobis, & commissis nobis gregibus ita spiritualia pascua studeamus iugiter prouidere, vt pro eis rationem bonam reddere mereamur, adiuuante me qui terret me, &c. S. August. serm. 15. in appendice de diuersis.

m

De

De eodem.

- 18 PENSET Sacerdos, qui ad satisfaciendum di-
stricto Iudici de sua tantum anima vix sufficit,
quia, quod regendis subditis præest reddendæ a-
pud Deum rationis tempore, vt ita dicam, tot so-
lus animas habet. *S. Greg. Moral. l. 24. c. 6.*

Sacerdotes sunt Muri Ecclesiæ.

- 19 MURI Ecclesiæ sunt Sacerdotes, ceterique
Isai. 60. Doctores, de quibus dicit Propheta ad Ierusalem
spiritualem: Et alienigenæ ædificabunt muros tu-
os, quoniam ex gentibus vocati facti sunt Sacer-
dotes, & gubernatores Ecclesiæ. Sicut enim Muri
omnium gentilium, & hæreticorum impetuum ipsi
suscipiunt, qui, tamquam arietibus quibusdam, sic
assiduis persecutionibus feriunt clerum, id est,
Murum Ecclesiæ. *S. Chrysost. hom. 10. in Matth.*

De eodem: quodq; se multis accommo-
dare debet Sacerdos, ac de proprio iu-
re concedere.

- 20 SACERDOTIS nauem assiduæ tempestates cir-
cumfistunt: huiusmodi autem tempestates non
solum extrinsecus adoriuntur, sed etiam intrinse-
cus enascuntur. Quo fit, vt Sacerdos diligenter ac-
commodare sese ad multos, ac de iure suo quodā-
modo concedere debeat: quæ omnia vel inter se
pugnantia ad hunc vnum finem spectant, nimi-
rum ad Dei optimi laudem, atque Ecclesiæ ædifi-
cationem. *Idem S. Chrysost. de Sacerd. l. 6.*

De

De eodem.

Vide sup. c. 3. §. 3. de suauitate, Nihil tam onerosum, 25
8. 32.

Sacerdos similis virgæ nuceæ.

VIRGAM nuceam vidit Ieremias vir, in pluri- 22
 bus, quam alii Prophetæ, periculis versatus, Sacer- *Ierem. 1*
 dotij typum, & argumentum. Cuius perspicua,
 & superficialiæ partes, atque (vt quispiam fortas-
 se dixerit) primordia astringentia, & aspera sunt,
 acrimoniaque prædita: occulta autem, atque in-
 teriores partes stabiles, & firmæ sunt, ac fulciendi
 vim habent. Quamobrem & Sacerdotij labores
 strenue ferre oportet, & ipsius præmia prompto
 & alacri animo expectare. *S. Isidorus Pelusiota lib. 1.*
ep. 50.

Sacerdotum ministeriū difficilius quam
monachorum.

MONACHORVM quidem labor multus, & cer- 23
 tamen ingens: sed, qui volet eius institui sudores
 cum Sacerdotij administratione conferre, tan-
 tum inter alia duo discrimen esse comperiet,
 quantum inter priuatam, & Regem interuallum:
 tanto hoc recte administrare, quam illud exerce-
 re difficilius. *S. Chrysost. dissimilitudine 62. & l. 6. de*
Sacerdotio. Vide alia sup. p. 2. c. 1. §. 1. de sanctitate Sa-
cerdotum, cap. Sacerdotis animum, n. 14. & Hæc duo,
8. 34.

Tribulationes, & labores Sacerdotibus
necessarij.

- 24 *Vide sup. c. 8. §. 6. de Temporalium contemptu, cap.
Discant Sacerdotes, n. 17.*

**Difficilimum Sacerdoti inter vitia multi-
tudinis vitam agenti, animi tranquilli-
tatem seruare.**

- 25 SACERDOTVM virtus eo mihi mirabilior, & ma-
iori prædicatione dignior videtur, quo difficilius
est eam in multiplici hominum genere, & in ista
vita turbulentiori seruare: non enim sanatis ma-
gis, quam sanandis hominibus præest. Perpetien-
da sunt vitia multitudinis vt curentur; & prius to-
leranda, quam sananda pestilentia. Difficilimum
est hic tenere optimum vitæ modum, & animum
pacatum, atque tranquillum: quippe, vt breuiter
explicem, hi agunt, vbi viuere discitur; illi, vbi vi-
uitur. *S. August. tract. de morib. Eccl. cathol. S. Bernar-
dus serm. 48, in Cantica.*

De eodem.

- 26 CVM magno timore Sacerdotes super eos solli-
citi sunt, quorum bonis participantur: quia ma-
gnum periculum est iudicem fieri vitæ alic-
næ, qui nescit tenere moderamina vi-
tæ suæ. *luc. p. 6. c. 183. ex eod.
S. August.*

Ipsimet

Ipsimet amici Sacerdotes persequuntur.

CIRCVMSTANT ceteri parati, vt vulnerent Sa- 27
cerdotem, ac, si liceat, supplantent; neque hi ex
hostium, atque aduersariorum numero, sed ex iis,
qui se amicos esse adsimulant, &c. Nam, qui Sa-
cerdotem paulo ante, ac dum munere potiretur,
reuerabantur colebantque, ij, occasionem nacti
per exiguam, magno se studio accingunt, vt illum
infestius etiam, quam Tyrannum, imperio depel-
lant: atque, vt Tyrannus sui corporis custodes ti-
met, sic Sacerdos eos, quos sibi propinquos, col-
legasque habet, maxime omnium reformidat,
&c. *S. Chrysost. hom. 3. de Sacerd. l. 6.*

**Plures Sacerdotes damnantur, quam sal-
ui fiunt.**

NON arbitror, inter Sacerdotes multos esse, 28
qui salui fiant, sed plures multo, qui pereant. In
causa est, quoniam res excelsum requirit ani-
mum: multas enim habet causas, quæ depellant
ipsum à suis moribus, & innumeris oculis illi opus
vndique, &c. *Idem S. Chrysost. hom. 3. in Acta Apo-
stolorum.*

Vndique pericula, nullibi securitas.

ORAMVS quotidie, vt Dei voluntas, sicut in 29
caelestibus facta est creaturis, sic fiat & in terrenis:
vt, sicut Angelus, sic & homo adhærens Deo vnus
spiritus cum eo sit. Sed, heu me, quod obstacula
m 3 separant,

separant, quod prohibent impedimenta? Obijcit enim se mediam malitia nostra, infirmitas nostra, concupiscentia nostra, & ignorantia nostra, &c. Heu me, Domine Deus, quia vndique mihi bella, vndique tela volant, vndiq; pericula, vndiq; impedimenta! Quocumq; vertam me, nulla vsque securitas est, & quæ mulcent, & quæ molestant, timeo, & esuries, & refectio, & somnus, & vigilia, & labor, & requies militant contra me, *S. Bonauen. in Phar. l. 2. c. 1. ex S. Bernardo. S. Leo serm. 5. de Quadragesima.*

Periculi propinquititas fugienda.

- 30 NEMO diu tutus esse potest periculo proximus, nec euadere diabolum seruus Dei poterit, qui se diabolilaqueis implicauerit. *S. Cyprianus lib. 1. epist. 11.* Et in hac parte expedit plus, bene timere, quam male fidere: *Idem S. Cyprianus (si tamen eius id opus est) de singularitate clericorum. S. Hieron. contra Vigilantium. S. Bernardus de modo bene viuendi c. 58.* Et melius est, perire non posse, quam iuxta periculum non periisse. *Idem S. Hieron. epist. 47. de vitando suspecto contubernio.* Fugienda igitur non segnius, quam infestium flagellum ruinæ proxima loca, &c. *S. Climacus gradu 3. de peregrinatione, & somnis.*

Ex victoria nascitur fortior pugna.

- 31 QVANTO magis athleta triumphorum successibus creuerit, tanto ei etiam colluctationum robustior ordo succedit. *S. Cassianus l. 5. c. 19. S. Bonan. de processu 6. Relig. c. 40.*

Ten.

Tentationum variæ causæ.

SCIENDVM est, omnes homines triplici ratio- 32
 netentari: plerumque ob probationem; nonum-
 quam ob emendationem; interdum ob merita
 delictorum, &c. Inuenimus sane & quartam ra-
 tionem, qua ob manifestandam solummodo glo-
 riam, & opera Dei inferri quibusdam aliquas pas-
 siones Scripturarum auctoritate cognoscimus.
Idem S. Cassianus coll. 6. c. 11. Quinque rationes affert.
Ven. Beda hom. Dominicæ 22. post Trinitatem: Vt scili-
cet homo probetur sicut Iob: vt emendetur, sicut
Magdalena: vt conseruetur, sicut Paulus: vt
manifestentur opera Deo in illo, sicut
cæcus: vt incipiat cruciari in hoc
mundo, sicut Pharaos.

